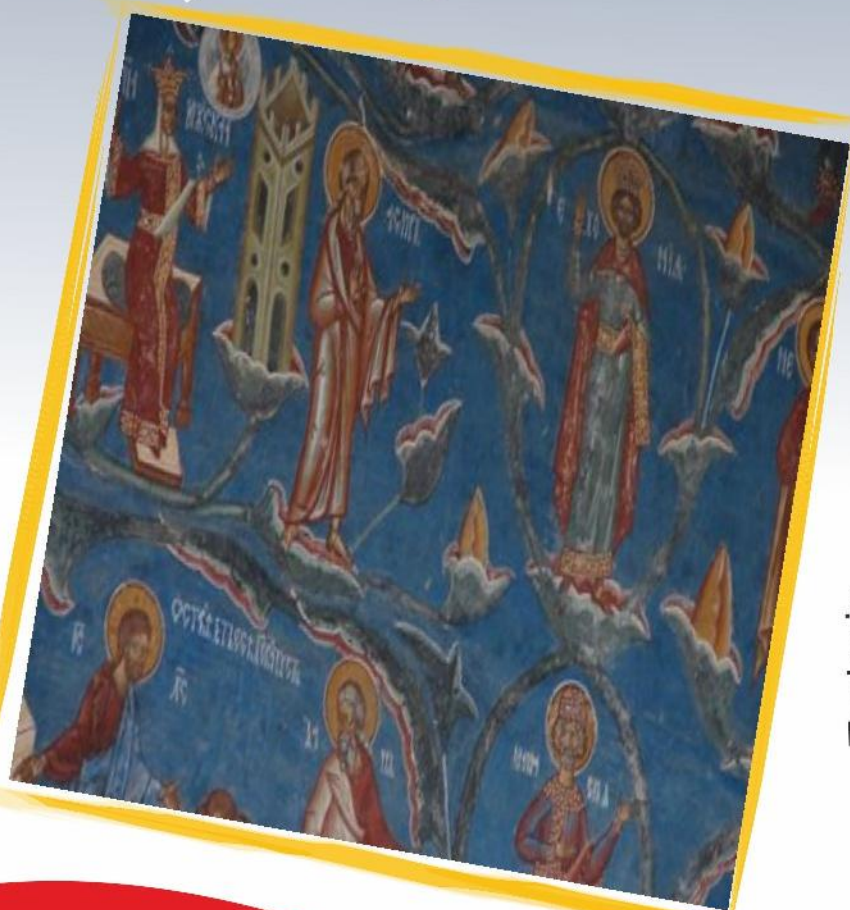

Elena Lăcrămioara ANDON

Rolul duhovnicului în viața creștinului

Teologie

Elena Lăcrămioara ANDON

Rolul duhovnicului în viața creștinului

Lumen

Iași, 2008

Elena Lăcrămioara ANDON
Rolul duhovnicului în viața creștinului

Editura Lumen este acreditată CNCIS sub nr 003
www.editalumen.ro

Tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Corneliu Bărlădeanu, arhiepiscopul vicar al Episcopiei Hușilor

Redactor: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

ANDON, Elena-Lăcrămioara

Rolul duhovnicului în viața creștinului/Elena
Lăcrămioara ANDON -Editura Lumen

Bibliografie

Pag. 105

ISBN-

Elena Lăcrămioara ANDON

Rolul duhovnicului în viața creștinului

Lumen

Iași, 2008

**Pagin 1 sat
goal inten ionat**

Motto:
**“Dați-mi duhovnici buni și voi schimba fața
omenirii”**

Pagin 1 sat goal inten ionat

Cuprins:

Introducere.....	9
Capitolul I. Păcatul-cădere a omului din starea paradisiacă.....	11
Capitolul II. Taina Pocăinței- restabilirea comuniunii omului cu Dumnezeu	21
<i>a) Instituirea Sfintei Spovedanii</i>	<i>26</i>
<i>b) Etapele spovedaniei.....</i>	<i>33</i>
<i>c) Canonul</i>	<i>47</i>
<i>d) Secretul mărturisirii</i>	<i>47</i>
Capitolul III. Pocăința ca stare permanentă a vieții creștine	55
Capitolul IV. Valoarea pocăinței.....	61
Capitolul V. Duhovnicul – ca îndrumător sufletesc.....	73
<i>a) Calitățile părintelui duhovnic.....</i>	<i>73</i>
<i>b) Lucrarea harului în Taina Pocăinței.....</i>	<i>79</i>
Concluzii.....	93
Bibliografie.....	99

Pagin 1 sat goal inten ionat

Introducere

Observăm astăzi mai mult ca oricând că lumea contemporană a pierdut aproape total sensul păcatului. Deși vedem efectele sale distrugătoare, totuși păcatul nu este perceput în adevărata sa dimensiune. Omul zilelor noastre este mereu zbuțuit și neliniștit, prins în mrejele și plăcerile patimilor, mereu în căutarea fericirii lumești uitând de scopul ultim pentru care a fost creat și anume preamărirea lui Dumnezeu și dobândirea fericirii veșnice.

Folosind rău libertatea cu care a fost înzestrat prin actul creației, omul zilelor noastre se complăce în păcat ce-l desparte de Dumnezeu și de aceea nu e împăcat cu sine, cu semenii, e împrăștiat, tulburat, zbuțuit, tot timpul trist și frământat.

În Biserică omul află care este menirea lui pe acest pământ, aceea de a se pregăti pentru viața veșnică, află mijloacele prin care poate să-și curățească sufletul, anume Taina Pocăinței.

Drumul spre casa părintească unde Dumnezeu ne așteaptă cu brațele deschise începe prin conștientizarea păcatului și prin hotărârea de a nu mai păcătuți, dar el nu este lipsit de obstacole.

Pe când în adâncul nostru dorim drumul întoarcerii, totuși nu facem pasul izbăvitor, evităm spovedania aducând tot felul de justificări, străduindu-ne în zadar să ne liniștim conștiința. Unii șovăim din pricina fricii, rușinii sau deznădejdii, iar alții amână mereu.

Taina Pocăinței ocupă un loc important în viața Bisericii, deoarece restabilește legătura credinciosului cu Dumnezeu ruptă prin păcat. Viața creștinului nu poate fi concepută fără Taina Pocăinței știind că toți păcătuim, conform spuselor Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele noastre El este credincios ca să ne ierte

păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea”(I Ioan 1,9-10)

Pentru credincios important este să știe etapele și modul unei spovedanii corecte, relația dintre părinte și fiul duhovnicesc și datoriile dintre cei doi înainte, în timpul cât și după mărturisire, lucrarea harului divin asupra sufletului curățit de păcate în vederea unirii depline cu Hristos în Euharistie.

Acestea sunt de fapt elementele principale asupra cărora vom stăruii în lucrarea de față.

Capitolul I

Păcatul-cădere a omului din starea paradisiacă

Omul creat de Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa a primit în dar toate cele necesare vieții și desăvârșirii sale. Datorită acestor daruri el își poate desfășura activitatea fără să fie împiedicat de nimic pentru a ajunge la scopul și la rațiunea finală puse de Dumnezeu în sufletul său încă de la creație: îndumnezeirea prin participare la slava treimică. „Armonia din trupul și sufletul sau crește în măsura în care omul se păstrează în limitele firești ale naturii sale. Astfel, dacă Dumnezeu l-a înzestrat cu simțuri, el trebuie să se comporte în așa fel încât exagerarea să nu pună niciodată stăpânire pe el. Dacă omul își siluiește firea prin înfrânare, el păcătuiește atât înaintea lui Dumnezeu cât și față de viața sa.”¹

Absolutizarea acestei lumi îi oferă omului doar iluzia adevărului și nu adevărul însuși, îl conduce la pierderea identității sale spirituale și la despărțirea de adevăratul izvor al vieții. Această despărțire a început prin păcatul protopărinților Adam și Eva și este continuată de fiecare persoană prin păcatele personale.

Fiind creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, omul este destinat nemuririi: „Dumnezeu a zidit pe om spre nesticăciune și l-a făcut după chipul ființei Sale,”² Adam era în stare de luminare³ fiind în comuniune permanentă cu Creatorul

¹ Pr Mihail-Daniel Lungu, Ce spune Biblia despre patima beției ,Ed. „România Creștină”, București, 1998, pg. 3

² Inț Sol 2,23

³ Mitropolit Hierotheos Vlachos, Boala și tămăduirea sufletului în tradiția ortodoxă, Editura Sophia, București pg. 65

său, dar din îndemnul diavolului, ascuns sub chipul șarpelui a căzut în păcat.

Prin chip, omul era înzestrat cu rațiune, voință și simțire pe care le putea desăvârși prin asemănarea cu Dumnezeu, care duce la îndumnezeire, scopul final al creației. În această asemănare se poate câștiga voluntar, la fel cum voluntar a fost pierdută și forma originală a chipului.⁴

Dumnezeu i-a dăruit de la început menirea de a se face asemenea Lui: „Eu am zis: dumnezei sunteți”(Ps. 81, 6). Omul este o creatură căreia i s-a dat porunca de a deveni dumnezeu, iar Sfântul Grigore de Nazianz spune în acest sens: „Când Fiul Cel veșnic (...) l-a creat pe om, cu acest scop l-a făcut, să fie el însuși dumnezeu.”⁵

La creare, omul era totuși într-o oarecare măsură desăvârșit, întâi în ceea ce privește facultățile spirituale, în special „puterea cognitivă, care o imita pe cea a lui Dumnezeu fiind capabilă de a-l face accesibil pe Acesta prin cunoaștere apoi o desăvârșire a voinței sale libere, care datorită chipului lui Dumnezeu prezent în ființa umană, îl face capabil să se îndrepte total spre Acesta”⁶ și nu în ultimul rând o desăvârșire „a tuturor puterilor sale iubitoare și doritoare, trăsături care reproduc în om iubirea divină și care-l fac în stare să se unească cu Dumnezeu”.

După crearea primilor oameni, Dumnezeu a zis: „Iată vă dau toată iarba ce face sămânță de pe toată fața pământului și tot pomul, ce are rod cu sămânță într-însul. Acestea vor fi hrana voastră” (Facere 1,29). Tot ce crește pe pământ era nu numai îngăduit, dar chiar menit și recomandat întreținerii vieții omenești.

⁴ Pr Prof Dr Ion Bria, Dicționar de Teologie Ortodoxă, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București,1994,p 92

⁵ Jean –Claude Larchet, Terapeutica bolilor spirituale, Ed. Sofia, București,2001, p 15

⁶ idem, op. Cit, p 15

Ulterior Dumnezeu continuă cu o poruncă ce pare la prima vedere să constrângă libertatea omului dată acestuia la creație prin inserarea chipului lui Dumnezeu în el : „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca vei muri negreșit” (Facere 2,16-17).

Omul primordial este așezat în fața pomului cunoștinței binelui și a răului și este invitat să aleagă liber în raport cu porunca dată lui de Dumnezeu. Aici apare prima poruncă morală care nu este o constrângere a libertății omului ci un mijloc de dezvoltare spirituală a acestuia prin ascultare. Această libertate de alegere se întemeiază pe liberul arbitru și pentru ca să fie reală trebuie respectată deplin. „Aceasta înseamnă că omul, în virtutea acestui deplin al libertății poate alege răul în locul binelui. Ființa înzestrată cu liberul arbitru, trebuie să fie liberă pentru a acționa fără nici un motiv sau împotriva oricărui motiv să fie liberă a alege răul și propria sa nefericire.”⁷

După Origen, oamenii având rațiune, au și prilejul de a vedea binele și răul, să aleagă binele și să se ferească de rău, făcându-se vrednici de laudă dacă se dedică săvârșirii binelui și din contră, vrednici de osândă când urmează calea opusă.⁸

Și tocmai pentru faptul că omul edenic nu a știut să se folosească în mod corect de rațiunea dată lui de Dumnezeu ca modalitate de a-L descoperi pe El și sensul creației, a ajuns să vadă răul ca bine și binele ca rău, căzând în păcatul neascultării și prin aceasta pierzând toate darurile oferite lui de Creator. Ca urmare a acestui păcat omul a pierdut în mare măsură legătura cu Dumnezeu, rațiunea s-a pervertit și din acest motiv au apărut în suflet, care pierduse lumina divină, patimile.

⁷ Pr. Prof. Dr. Gheorghe Popa, Introducere în Teologia Morală, Ed. Trinitas, Iași 2003, p 143

⁸ Origen, Scrieri alese, PSB, vol 8, București, 1982, p 190

Păcatul este cea mai mare nenorocire a neamului omenesc` de totdeauna: „pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru”. (Rom 6,23)

Căderea în păcat este văzută de Părintele Ion Bria ca fiind o „desfacere a firii din legătura sa ontologică cu Dumnezeu, o ieșire a omului din planul divin și fixarea lui în regimul unei vieți de continuă degradare, în sfera materială a existenței.”⁹

Păcatul strămoșesc a dus la îndepărtarea de Dumnezeu și la pierderea căii către asemănarea cu Acestea, rămânând însă posibilitatea reluării dialogului cu El prin Tainele Bisericii. Sufletul, organul în care se reflecta Divinitatea, a fost slăbit și întunecat, este atras acum de patimi de partea senzorială, materială a realității create devenind idolatru. Și aceasta din cauză că în loc să adore pe Creator, omul adamic va adora creația, slava datorată divinului va fi transmigrată către creație făcând din aceasta un idol. „Luându-i-se lumina ce-l învăluia la început, în jurul lui rotește acum întunericul păcatului și al confuziei iraționale.”¹⁰

Dorința răătăcită a omului îl face să trăiască într-o lume pe dos, în care valorile sunt răsturnate, în care lucrurile și-au pierdut ordinea și adevărata valoare, astfel încât: „pofta face mai iubite decât Cauza și Ființa cea unică și singură vrednic de dorit (...)cele după ea.”¹¹

Omul ajunge să se îngrijească doar de cele nevrednice, toate dorințele și plăcerile sensibile le așează în locul Creatorului: „împărtășindu-se deci omul fără măsură de acestea prin simțire, asemenea dobitoacelor necuvântătoare și aflând prin experiență că împărtășirea de cele sensibile susține firea lui trupească și văzut, a părăsit frumusețea dumnezeiască menita să alcătuiască

⁹ Pr. Prof. Dr. Ion Bria, op cit. p88

¹⁰ idem, p. 89

¹¹ Jean-Claude Larchet, op.cit p.63

podoaba lui spirituală și a socotit zidirea văzută drept Dumnezeu, îndumnezeind-o datorită faptului că e de trebuință pentru susținerea trupului.”¹²

„Când omul păcătuiește se pierde pentru Dumnezeu și în egală măsură și pentru el însuși întrucât păcatul te face să te rătăcești și să pierzi iremediabil drumul către cer.”¹³

„Păcatul numai după ce s-a născut, deplin fiind, stârnește durere sufletului ce l-a născut, prin nașterea noastră punem capăt durerilor sufletului, pe când păcatul abia după naștere sfâșie și dejghină în dureri gândurile care-i dau naștere¹⁴, iar Sfântul Vasile cel Mare aseamănă păcatul cu ciuma care molipsește foarte ușor și cu focul ce se întinde și amenință să ardă tot în cale mai cu seamă când bate vântul, la fel și păcatul nu se mărginește la un om ci cuprinde pe mulți și aproape pe toți dintr-o localitate.”¹⁵

În conștiința omului căzut răul nu mai este privit ca rău, ci foarte adesea este socotit ca bine. În starea de păcătoșenie, plăcerea devine criteriul binelui, cunoașterea binelui și răului pe care a dobândit-o omul prin păcat nu mai este cu adevărat cunoașterea și discernământul pe care le avea atunci când cunoștea adevăratul Bine și respingea răul, ci este mai degrabă „înclinarea (..) spre ceva ce-ți stă la inimă.”¹⁶

¹² idem

¹³ Semen Petre, Păcatul- boală a sufletului-coordonate biblice- Editura Pnfilus, Iași 2004, p.7

¹⁴ Pr. Prof.D. Fecioru, Despre pocăință, Omilia a II a a Sf Ioan Gură de Aur, în „BOR” nr 1-3 București 1977 p.114

¹⁵ Sf Vasile cel Mare, Comentar la Psalmi, trad rom de Pr. Dr. Olimp N. Căciulă, în „Izvoarele Ortodoxiei”, 2 București 1943, p.47

¹⁶ Jean-Claude Larchet, op. cit. p. 64

Continuarea acestui volum o puteți lectura achiziționând volumul de pe

www.editalumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

ISBN 973-166-055-0

9 789731 660554

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

Publicat cu finanțarea:

media
LUMEN
www.EdituraLumen.com